

saa meget som muligt. Tillige var der en anden Udtalelse fra det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds, som slog mig, og det var den, at man ovre fra Fællesforeningen, althaa fra det af Foreningen nedsatte Udvalg, saa vidt jeg forstod, havde ønsket en Konsulent for Husmændene og til at lede Rejserne. Saaledes blev der sagt. Jeg skal dertil sige: Skulde det ikke snart være paa Tide, at saa sat en lille Stopper for og trække Bejret lidt med Hensyn til disse Konsulenter. Der er jo en Mængde her omkring i Landet, og man ved snart ikke, hvad de skulle bruges til. I Sommer kom der en Mand til mig og anbefalede sig som Konsulent i Stikkelsbærvad (Vatter). Jeg tog med Tak mod Tilbødet, og denne Mand har vistnok i sin Tid faaet Understøttelse af Staten for at udvikle sig i denne Retning. Han arbejdede paa en heldig Maade, idet han arbejdede paa eget Ansvar, og hører ikke til det Departement af Konsulenter, som den højtærede Indenrigsminister har faaet indrettet. Paa den Maade kan jeg forstaa Konsulentvirksomheden. Skulde det derimod blive ved saaledes, at vi skulle have flere faste Embedsmænd for at give Raad i alle mulige Retninger af den menneskelige Tilværelse, tror jeg snart, det vil blive for meget. Vi have, i det mindste fra Oppositionens Side, fra Demokratiets Side, arbejdet for dog en Gang at faa sat Grænser for Bureaumatiets Magt heri Landet; men i hver Samling, vi ere her inde, lave vi flere og flere Embedsmænd i alle Stater og ogsaa nu under Navn af Konsulenter. Vi drukne os selv i Bureaumatisme under Paaskud af at arbejde paa Selvfreye . . . (S. Hage: Meget rigtigt.) . . . og hele denne Konsulentvirksomhed har som sagt faaet en yderligere Udvikling eller et fastere Stempel paatrykt sig ved det Departement, som den ærede Minister har faaet oprettet under Forjæde af en af Landhusholdnings-selskabets Præsidenter, som nu har samlet alle Konsulenterne omkring sig. I Hensyn til disse Betragtninger angaaende Sordbrunget, vil jeg med det samme udtale, at jeg foreløbig ikke ønsker at stemme for den Bevilling til Fabrik-konsulenter, der er forlangt, althaa stemme for Vænderingsfor-slaget Nr. 98. Det er Fællesrepræsentation-en for dansk Industri og Haandværk, som forlanger et Konsulentbureau. Naar jeg er derimod, er det til Dels begrundet paa deres egen Motivering. Denne Fællesrepræsentation forlanger 15,000 Kr. til Oprettelse af et Bureau i Lighed med det, som er oprettet under Indenrigsministeriet for Landbrugs-konsulenterne. Desville have et Bureau, som

formentlig kan kaldes Fællesrepræsentationens industrielle Konsulentbureau"; men de vide ikke endnu, hvad de ville bruge Konsulenterne til. Man har endnu ikke udarbejdet en Plan derfor, og man har ingen Følt til at anvende som Konsulenter endnu. Landbruget gif dog den Vej, at hver Gang man havde Brug for en Konsulent, kunde man sige, at her er Manden, og efterhaanden har Ministeren saaledes faaet sit Bureau, men de andre ville have et Bureau, inden de have Folkene, og inden de vide, hvortil de ville bruge dem. Det synes jeg ikke er en heldig Fremgangsmaade, og det er saa meget mindre nødvendigt, som samme Fællesrepræsentation selv siger, at den Udvikling, som der tilsigtes fremmet ved Konsulentudviklingen, ikke kan ske uden at samvirke med Handelen; man burde have tilføjet Skibsfarten; thi det er sandt, det er Handelen og Skibsfarten, der ville være den vigtigste Støtte for den industrielle Eksport, hvis den kan naa at arbejde saa godt og billigt, at den kan eksportere, og lad os derfor støtte Handel og Skibsfart først. Det er de naturlige Hjælpekilder og den naturlige Virksomhed her i Landet; de Virksomheder ligge for os, og dem støtte vi bedst ved at bringe alt, hvad der hedder Told- og Protektionsafgifter ned saa langt som muligt. Derved støtte vi Handel og Skibsfart, og Handelen og Skibsfarten skal nok støtte Industri og Haandværk. Men tillige siges der, at naar dette have den Konsulentbureau, saa vilde „en kommende Udvikling af fast ansatte danske Eksportkonsulenter sikkert kunne faa væsentlig Indflydelse paa en Omordning af vore nuværende Konsulatsforhold". Jeg haaber, at vi skulle faa vort Konsulatvæsen omordnet, inden vi faa den Masse af disse Eksportkonsulenter fabrikerede og ansatte, og jeg antager, at kunne vi faa vore Konsulatsforhold ordnede saaledes, som det er blevet foreslaaet fra forskellig Side her i Tinget under denne Sags Behandling, saa saar Industri og Haandværk i Konsulenterne nogle af de dygtigste Eksportkonsulenter, de kunne ønske sig, eller kunne i alt Fald faa det, og det haaber jeg, vi kunne faa i Orden, inden vi faa alle disse Konsulenter uddannede gennem Bureauet. Tillige siger samme Forening, at „danske Rødmænd ville sikkert paa fortrinlig Maade kunne være danske Industri-konsulenter i Udlandet". Ja, det er netop det, jeg har tilladt mig at sige: Handelen og Skibsfarten vil være den bedste Støtte i Udlandet for Industrien, men her i Landet er der en Ting, som ville hjælpe Industrien i høj Grad, og det er, at Industrien bliver tvungen til at producere saa billigt, at den